

ANTIKVARISKT SAKKUNNIGHETSUTLÅTANDE BYGGLOV ERSTAVIK 6:13

FASTIGHET: ERSTAVIK 6:13

ADRESS: HÄSTAHAGSVÄGEN 3, NACKA

BAKGRUND

Föreliggande yttrande är upprättat på uppdrag av David Stenmarck med anledning av en föreslagen om och nybyggnad av bebyggelsen på fastigheten Erstavik 6:13.

HANDLINGAR SOM YTTRANDET OMFATTAR

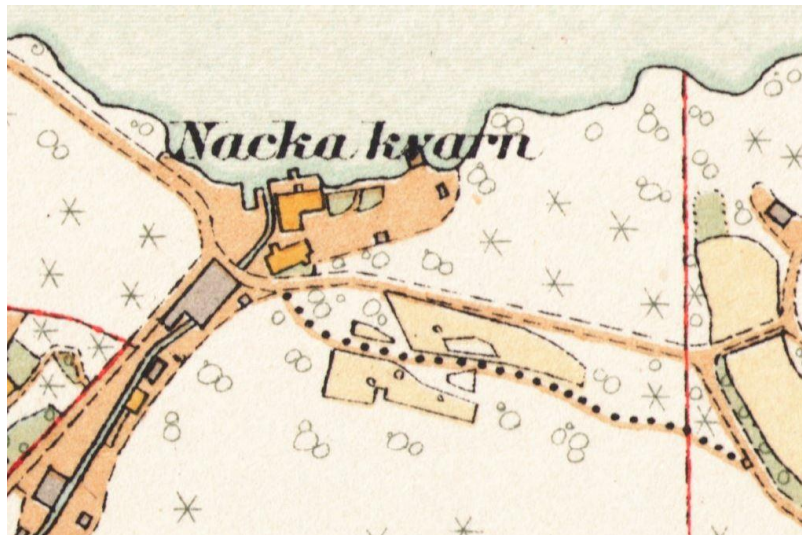
Bygglovhandlingar 2021-12-09 senaste revidering 2022-02-24 upprättade av at-studio genom Therese Dahlgren.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV BYGGNADERNA

Byggnaderna ligger på en norrvänd strandtomt mot Järta Sjö. Fastigheten är belägen nedanför Nacka kvarn och bostadshuset Karlsborg. Närmsta granne är Kvarngården från 1787. På fastigheten finns ett antal byggnader av närmast temporär karaktär, flera av dem är sammanbyggda enheter av olika ålder.

Närmsta grannen är byggnaden Kvarngården vilken från början var en flygelbyggnad till den större huvudbyggnad som låg längre norrut. Kvarngården hörde dock inte till den nuvarande kvarnen intill, denna uppfördes först år 1873.

På Häradsekonomska kartan från 1909 så är fastigheten inte bebyggd. Det finns dock en större bygga i den östra delen. Vid denna tid fanns det två större bostadsbyggnader på Kvarngården.

*Utsnitt av karta över Stockholm med omnejd upprättad 1917-23, innan Hästhagen hade styckats till villatomter. På den aktuella tomten fanns vid denna tid två små byggnader samt vad som verkar vara ett båthus eller Liknande. Tomten ingår som en del i den mark som tillhör de två bostadsbyggnaderna vid Nacka kvarn.
Karta från Kartrummet på Stockholms universitet*

Under 1920-talet styckades ett antal villatomter inom det område som idag kallas Hästhagen öster om fastigheten. Vägen till dessa tomter gick över den nuvarande fastigheten fram till ca 1965 då en ny väg anlades söder om fastigheten. Den norra bostadsbyggnaden på Kvarngården brann ca 1940.

På ekonomiska kartan från ca 1950 så karterades den hoppbacke med torn i fackverksstommen direkt öster om fastigheten. Troligen hörde skidbacken till Järlagården vilken öppnade 1945. Vid denna tid fanns en mindre byggnad är inritad mitt på den nuvarande gårdsplanen. Denna byggnad var enligt äldre fotografier en liten stuga med brutet tak, troligen en sommarstuga. Denna är idag borta.

Ekonomiska kartan från ca 1950. Vid denna tid var den norra av Kvarngårdens två bostadshus nedbrunnet. På tomten karteras två eller möjligen tre mindre byggnader. Öster om tomten den hoppbacke som hörde till Järlagårdens friluftsgård.

På en flygbild från 1958 så avfotograferades en byggnad nere vid stranden straxt väster om det nuvarande båthuset. Denna byggnad torde ha uppförts under 1950-talets första år. Även denna byggnad är idag borta. Utifrån läget så kan man anta att denna byggnad var ett båthus.

Kring 1960 så ändrades vägen mot Hästhagen. Den hade tidigare gått på Kvarnbyggnadens norra sida, men efter ombyggnaden så drogs den söder om kvarnen. Den gamla vägen kom därmed att ändras till att bli en anslutning ner till Kvarnen, kvarnmästarebostaden och denna fastighet.

På en flygbild från 1971 så går det inte att utskilja någon bebyggelse. Enligt uppgift var dock byggnaden som kallas snickeriet uppfört vid denna tidpunkt (1960-tal?).

Den nuvarande bebyggelsen består dels av ett konglomerat av mer eller mindre sammanbyggda volymer i öster, benämnt båthuset och snickeriet samt en större byggnad i söder benämnd ateljébyggnaden. Större delen av dessa byggnader torde vara uppförda under 1900-talets senare del.

BEBYGGELSENS KULTURHISTORISKA VÄRDE

Bebyggelsen utgör ett exempel på enkelt uppförd bebyggelse för småindustri och verkstäder. Typiskt för denna byggnadstyp är att bebyggelsen består av ett antal volymer vilka har adderats till varandra allteftersom behoven har ändrats. Bebyggelsen är tämligen ogestaltad och både takformer, fönsterformat och fasadmateriell varierar, både mellan byggnaderna och inom en och samma byggnad.

Bebyggelsen har samhällshistoriskt värde och ekonomiskthistoriskt värde som exempel på den typ av enklare funktionsbyggnader för mindre verksamheter som tidigare fanns i stor mängd i storstädernas periferi. Motsvarande områden med bebyggelse i lite större skala var tex Lugnet vid nuvarande Hammarby sjöstad och Fisksjöängsområdet vid Husarviken. Dessa byggnader och de områden där de har legat har dock kommit att exploateras och numera är dessa områden tämligen ovanliga.

FÖRSLAGET

Bygglovets innehåller förnyelse av samtliga byggnader på fastigheten, de nya byggnaderna kommer att ges snarlika uttryck och volymer som dagens bebyggelse. De nya byggnaderna kommer sedan att användas för musikstudio och liknade verksamheter.

SKYDD OCH KLASSIFICERING

Riksintresse för kulturmiljövården

Området ingår inte i riksintresse för kulturmiljövården.

Detaljplan

Området saknar detaljplan.

PBL

Bebyggelsen omfattas av de generella varsamhetskraven PBL 8 Kap §14 och 8 Kap §17.

YTTRANDE

Den nuvarande bebyggelsen på fastigheten konstateras ha ett tämligen lågt värde i sig, den utgör dock exempel på en typ av enklare närmast skjuliknande funktionsbebyggelse som tidigare var vanlig i stadens periferi men som numera blivit tämligen ovanlig.

Ur antikvarisk synpunkt finns det ett värde i att denna karaktär bevaras.

Undertecknad har medverkat i justering av förslaget och det föreliggande lovet innebär att området förvisso förnyas och i någon mån gentrifieras, men genom att förslaget har anpassats och mer efterliknar den befintliga bebyggelsen så torde intrycket av enkla funktionsbyggnader i väsentlig mån kunna vara kvar även efter projektets genomförande.

Det är dock viktigt att den nya bebyggelsen genom hela projektet tar fasta på den äldre bebyggelsens karaktär och att byggherren vinnlägger sig om att bevara det enkla lätta och varierade uttrycket hos bebyggelsemiljön.

Stockholm 2022-06-12

Paul Wilund
ARKITEKT MSA, BYGGNADSANTIKVARIER FILMAG.

WILUND ARKITEKTER & ANTIKVARIER AB
www.wa2.se
kontoret@wa2.se
Nybrogatan 81 | 14 41 Stockholm
tel. 08-23 19 39

Certifierad sakkunnig kulturvärden - K (KUL2)